

Ο εκφοβισμός της βίας και η βία της ειρήνευσης

[/ Πεμπτουσία](#)

image not found or type unknown

Τον τελευταίο καιρό ολόκληρη η ελληνική κοινωνία έγινε αποδέκτης μίας κλιμακούμενης αύξησης από βίαιου και εξουθενωτικού εκφοβισμού (bullying) με πολύ δυσάρεστες έως μοιραίες συνέπειες. Δράστες και αποδέκτες κυρίως άτομα μικρής ηλικίας. Οι ειδικοί επιστήμονες, κυρίως ψυχολόγοι, ψυχίατροι και παιδαγωγοί έχουν επισημάνει το ανησυχητικό αυτό φαινόμενο εδώ και καιρό. Στην ιστοσελίδα της Πεμπτουσίας υπάρχουν πολλές ζωντανές συνεντεύξεις και άρθρα ειδικών όπου κανείς μπορεί να ενημερωθεί σχετικά με τον τι είναι bullying και τι δεν είναι.

Η καταδίκη αυτών των φαινομένων, η συμπαράσταση προς τα θύματα και τις οικογένειές τους και η αποκήρυξη της βίας, ειδικά σε αυτήν την ύπουλη και διαβρωτική μορφή της υπήρξε σύσσωμη. Η καταδίκη κάθε μορφής βίας του ανθρώπου προς τον συνάνθρωπο είναι συστατικό στοιχείο της χριστιανικής πίστης και ηθικής. Ο ίδιος ο Χριστός καταδικάζει απερίφραστα την βία, ακόμη και όταν

αυτή ασκήθηκε από μαθητή Του με σκοπό την δική Του προστασία (Μθ. 15,52). Ο Άγιος Αμβρόσιος Μεδιολάνων τοποθετείται στο φαινόμενο με σαφήνεια διδάσκοντας ότι όποιος δεν αντιδρά στην βία που ασκείται στον πλησίον του στον βαθμό που μπορεί, καθίσταται το ίδιο υπεύθυνος με αυτόν που βιαιοπραγεί (De officiis ministrorum I).

Ωστόσο η Εκκλησία ιδιαίτερα με την διδασκαλία των ασκητικών και νηπτικών Πατέρων εμβάθυνε στο ζήτημα της βίας ακόμη περισσότερο. Οι μεγάλοι αυτοί ανατόμοι της ανθρώπινης ψυχής κατανόησαν ότι από τη στιγμή που ο άνθρωπος διακόπτει την σχέση του με τον Θεό, αμέσως διαταράσσει τις σχέσεις του και με τους συνανθρώπους του. Η υπερηφάνεια εκφραζόμενη ως φιλαυτία, εγωκεντρισμός και πλεονεξία, οδηγεί τον σκοτισμένο ανθρώπινο νου και την ψυχή σε επιθυμία να κυριαρχήσει αυταρχικά στα πάντα και ιδιαίτερα στον πλησίον. Η ροπή αυτή του έσω ανθρώπου είναι ισχυρότατη και όταν εκδηλωθεί σε πράξη γίνεται καταστροφική για τον ίδιο, για τον πλησίον, για ολόκληρη την κοινωνία και για το περιβάλλον. Οι νηπτικοί πατέρες προέκριναν ως πιο αποτελεσματικό τρόπο αντιμετώπισής της την κάθαρση του έσω ανθρώπου μέσα από τον πνευματικό αγώνα της άσκησης, της εγκράτειας και της μετάνοιας. Ο αγώνας αυτός είναι απαραίτητο να συνοδεύεται από μίας μορφής βία η οποία έχει ως δράστη και αποδέκτη τον ίδιο τον χριστιανό-ασκητή και όχι τον πλησίον. Κατευθύνεται προς τις ροπές και έξεις των καταστροφικών παθών, χτυπώντας τα στην ρίζα τους. Η βία αυτή όμως έχει ως αποτέλεσμα την εσωτερική αλλά και εξωτερική ειρήνευση. Ειρηνεύοντας ο άνθρωπος από τις καταστροφικές ορμές του εσωτερικά γίνεται ταυτόχρονα ειρηνικός και με τους γύρω του, αφού δεν υφίσταται καμία φίλαυτη και ιδιοτελής διεκδίκηση, η οποία συνήθως αποτελεί την βασική αιτία σύγκρουσης με τους συνανθρώπους του.

Αν κάποιος μελετήσει προσεκτικά τα ασκητικά συγγράμματα, μολονότι περιγράφουν καταστάσεις ησυχασμού και μόνωσης μακριά από τον κόσμο, έχουν κατ' εξοχήν κοινωνιοκεντρικό χαρακτήρα και προσανατολισμό. Ο ασκητικός αγώνας με ό,τι αυτός περιέχει δεν στοχεύει σε κάποιον ατομικιστικό εξαγνισμό που οδηγεί σε ηθική αυτάρκεια. Όταν περιορίζομαι στο επίπεδο των ιδιοτελών επιδιώξεων αμέσως αφήνω χώρο να συναντηθώ με τον πλησίον, τον αδελφό μου και μέσω αυτού με τον Θεό. Σε πρόσφατη ζωντανή συνέντευξη προς την Πεμπτουσία, η οποία θα δημοσιευθεί στο άμεσο μέλλον, ο Γέρων Ελισσαίος, ηγούμενος της Ι.Μ. Σίμωνος Πέτρας μάς είπε ότι δεν υπάρχει περίπτωση να βρει ο άνθρωπος ειρήνη έστω και αν ελάχιστα πληγώσει τον συνάνθρωπό του. Ακόμη και με την παραμικρή μας απρόσεκτη κίνηση μπορεί να τραυματίσουμε ανεπανόρθωτα μία ψυχή και αυτό το τραύμα να το φέρει για πολλά χρόνια μέσα της. Αυτή η ευαισθησία ωστόσο, την οποία μας εξέθεσε ο Γέρων Ελισσαίος, δεν πηγάζει από

κάποιον κώδικα καλής συμπεριφοράς. Πηγάζει από τον μακροχρόνιο ασηκτικό αγώνα εναντίον του κακού εγώ μας. Φθάνω στην ευαισθησία απέναντι στον Άλλον, όταν πρώτα έχω καταφέρει να άρω όλα εκείνα τα εμπόδια που θα με καθιστούσαν ιδιοτελή, διεκδικητικό και επιθετικό.

Η τάση της σύγχρονης επιστήμης όπως μας την εξέφρασαν οι ειδικοί στις συνεντεύξεις τους στην Πεμπτουσία είναι να ερευνηθούν τα εσώτερα και βαθύτερα αίτια του φαινομένου του bullying και της βίας που το συνοδεύει και να αντιμετωπιστούν στις απαρχές τους, πριν εκδηλωθούν. Η νηπτική παράδοση της Εκκλησίας ήδη δουλεύει σε αυτή την κατεύθυνση εδώ και πάνω από δεκαεπτά αιώνες, προσκομίζοντας μία τεράστια πείρα.

Είναι άραγε έτοιμες η σύγχρονη κοινωνία και η επιστήμη της να προσλάβουν και να αξιοποιήσουν μία τέτοια πείρα; Ή θα μείνει πάλι ο σύγχρονος άνθρωπος έρμαιο της νέας εξουσίας των παγκόσμιων βιομηχανιών παραγωγής φαντασιώσεων και ιδιοτελών επιδιώξεων, η οποία, όπως επισημαίνει ο καθηγητής Γεώργιος Μαντζαρίδης (Χριστιανική Ηθική II), δημιουργεί ανεξέλεγκτες καταστάσεις προωθώντας την καλλιέργεια της βίας;